

۳. • با توجه به تمام آنچه گفته شد، دوباره تأکید می‌کنیم که باید بین دین و کارکرد واقعی آن و عملکرد مدعیان دین فرق گذاشت؛ اگر متدینان و مدعیان پیروی از دین، به حقیقت متدین بوده و به دستورات دین عمل کنند، نتیجه آن، گسترش عدالت، پاکدستی، رفع تبعیض و ظلم خواهد بود؛ اما اگر گروهی با تظاهر به دین‌داری، آن را وسیله‌ای برای پیشبرد اهداف دنیاطلبانه خود نمایند، می‌توان گفت که تنها این گروه‌اند که دین را به‌عنوان بازیچه و ابزار خود قرار داده‌اند و چنین افرادی قبل از آن‌که مارکس و یا هر فرد دیگری به نقد و نکوهش عملکردشان بپردازد، بارها در قرآن کریم، مورد سرزنش قرار گرفته‌اند.

به‌عنوان نمونه، در ارتباط با دانشمندان دینی مسیحیت که از آنان با نام «حبر» و «احبار» یاد می‌شود، قرآن کریم از دسته‌ای از آنان به نیکویی یاد کرده و گروهی را نیز از افرادی به‌شمار آورده که در پناه دین، به غارت اموال مردم می‌پردازند:

(الف) خداوند در جنبه مثبت از آنان این‌گونه یاد می‌کند: ﴿لَوْلَا بُنَاهُمْ الرِّثَايُونَ وَالْأَخْبَارُ عَنْ قَوْلِهِمُ الْإِثْمَ وَأَكْلِهِمُ الشَّخْثَ لَبِئْسَ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ﴾؛ اگر خداجویان و دانشمندان‌شان آنان را از سخنان گناه‌آلود و حرام‌خواری باز نمی‌داشتند، رفتار مردم بسیار ناپسند بود. (ب) جنبه منفی آنان نیز که بهره‌برداری ابزاری از دین است در آیه دیگری این‌گونه بیان شده است:

(ج) کثیراً مِنَ الْأَخْبَارِ وَالْزُّهْبَانِ لَيَأْكُلُونَ أَمْوَالَ النَّاسِ بِالْبَاطِلِ وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ؛ بسیاری از دانشمندان دینی و نیز صومعه‌نشینان، از راه حرام، اموال مردم را خورده و مانع می‌شوند تا آنان در مسیر خدا قرار گیرند! نتیجه نهایی این‌که دین حق به خودی خود، افیون توده‌ها نیست؛ بلکه مردم را به راه راست هدایت می‌کند؛ اما ممکن است، برخی فرصت‌طلبان از دین به‌عنوان افیون توده‌ها استفاده کنند.

راه مبارزه با این آسیب، مبارزه با فرصت‌طلبان است؛ نه تحلیل نادرست از دین و دین‌داری!

منبع: اسلام کوئست

پی‌نوشت‌ها

۱. ر.ک: «نقد فرضیه فروید پیرامون منشأ پیدایش دین»، ۱۳۱۱۴؛

۲. ر.ک: «دین افیون ملت‌ها»، ۸۳۹۰؛

۳. مطهری، مرتضی، فقه و حقوق (مجموعه آثار)، ج ۳، ص ۲۸۹-۳۹۴، قم: صدرا، چاپ اول، بی‌تا.

محروم نماید.

- ۲. دادگاه بین‌المللی برای تعقیب و مجازات سران جنایتکار صهیونیست، آمریکا و همه دست‌اندرکاران نسل‌کشی و جنایت علیه بشریت در جنگ اخیر تشکیل و ضمن مجازات رژیم اشغالگر قدس و آمریکای جنایتکار باید خسارات وارده به مردم غزه پرداخت گردد.
- ۵. انحکام عرب و دول اسلامی به‌جای اقدامات نمایشی و صرف محکومیت لسانی، مصراعه می‌خواهیم مراوده اقتصادی با رژیم اشغالگر و جنایتکار صهیونیستی اقاطع نموده و با شناسایی نشان‌های اقتصادی و تجاری کالاهای صهیونیستی، اجناس و کالاهای این رژیم منحوس در سراسرجهان تحریم گردد.
- ۶. باید کردپور هوایی نقل و انتقال هواپیماهای رژیم صهیونیستی از سوی کشورهای جهان بسته و خطوط هوایی این رژیم منحوس زمین‌گیر شوند.
- ۷. جنایات وحشیانه و بی‌نظیر حیوان‌صفت‌های صهیونیست در کشتار کودکان مظلوم، ویرانی مراکز درمانی و تبدیل بیمارستانها به گورستان و محروم کردن یک ملت ازضرورت‌های اولیه مانند آب، غذا و دارو، احساسات ملت‌های آزاده را جریحه‌دار ساخته است. ضمن اعلام آمادگی ملت بزرگ ایران برای پذیرش و درمان مجروحان فلسطینی، جوانان ایرانی آماده‌اند تا در صورت فراهم آمدن شرایط، با حضور در کنار رزمندگان جبهه مقاومت درسی فراموش‌ناشدنی به سفاکان خون‌آشام صهیونیست بدهند.
- در پایان با تقدیر از اقدامات دولت مردمی و حمایت از راهبردهای هوشمندانه ولی امر مسلمین حضرت امام خامنه‌ای مدظله العالی، از تمامی ملل آزادی خواه، ظلم‌ستیز و وجدان‌های بیدار بشریت می‌خواهیم با استمرار حضور آگاهانه و اجتماع و اعتراض به این جنایات هولناک، دولت‌های خود را به اقدام قاطع و مناسب علیه این رژیم سفاک و دیوسیرت وادار سازند.

شورای هماهنگی تبلیغات اسلامی/۲۷آبان۱۳۹۲

منشأ پیدایش دین چیست؟

مارکس معتقد است، دین برای قشر کارگر ایجاد شده تا تحمل بدبختی را برای آنان آسان کند و با وعده بهشت و خوش‌بختی بعد از مرگ، سرکشی آنان در برابر قشر مرفه را خنثی کند. وقتی به برخی جوامع دینی کنونی و زندگی مجلل دین‌مدارانی می‌نگرم که از قضا از هر فرصتی برای دعوت مردم به قناعت استفاده کرده؛ ولی خود حاضر نیستند، زندگی‌شان را در حد عموم مردم تنظیم کنند، به‌گفته مارکس می‌رسم! مدتی است، حقیقتاً دچار این تردید شده‌ام که نکند، دین تنها استفاده ابزاری و منفعت مالی داشته باشد! چگونه این تردیدم را برطرف کنم؟

۱.• اولین نکته‌ای که باید به آن توجه کرد، این است که باید بین منشأ پیدایش دین و منشأگرایش به دین، فرق گذاشت. بسیاری از اشتباهات، از خلط بین این دو سرچشمه می‌گیرد. نظریه مارکس یا فروید و امثال آنها، باید در باب منشأ گرایش به دین مطرح شود، نه منشأ خود دین؛ مبحث منشأ دین، یک بحث کلامی یا فلسفی است. متکلمان و فیلسوفان در این زمینه می‌گویند:

منشأ و علت فاعلی دین، همان اراده الهی است که در قالب وحی به پیامبران ﷺ الهام کرده، آنان نیز به مردم ابلاغ نمودند؛ اما گرایش به دین می‌تواند، یک بحث روان‌شناسی یا جامعه‌شناسی یا فلسفی باشد.^۱

۲.• پیرامون چگونگی پیدایش دین در میان مردم و این‌که آیا دین در نهایت از میان خواهد رفت یا نه؟ فرضیه‌های متعددی ابراز شده است: ۱-۲. دین زاینده ترس است؛ زیرا بشر از طبیعت می‌ترسید و همین ترس سبب شد تا او به فکر ساخت دین بیفتد.

۲-۲. علت پیدایش دین، جهل و نادانی بشر است؛ زیرا او می‌خواست، حوادث جهان را علت‌یابی نماید و چون علت‌ها را نمی‌شناخت، علتی ماورای طبیعی برای حوادث در نظر می‌گرفت.

۲-۳. دلیل گرایش مردم به دین، علاقه‌ای است که آنان به نظم و عدالت دارند؛ یعنی چون در دنیا از طرف طبیعت یا اجتماع، بی‌عدالتی می‌بینند، برای این‌که تسکینی جهت دردهای درونی خود بیابند، دین را برای خویشتن می‌سازند!

صاحبان این فرضیه‌ها معتقدند که اگر علم را توسعه دهیم، دین خود به خود از میان می‌رود؛ یعنی دانا شدن مساوی با بیدینی خواهد بود؛ اما این باور نادرست است و علم جای‌گزین دین نیست؛ چون هرچه علم پیشرفت کرد، دین همچنان باقی ماند و به‌عنوان یک نمونه کوچک، لوثی‌پاستور که انقلابی در دانش نوین به وجود آورد، هیچ‌گاه از دین روی‌گردان نشد.

۲-۴. فرضیه دیگری، علت پیدایش دین را آن می‌داند که دین وسیله‌ای برای کسب امتیاز در جوامع طبقاتی است. این فرضیهٔ مارکسیست‌هاست که معتقدند:

بشر در ابتدا و هنگامی که زندگی‌اش ابتدایی و قبیله‌ای بود، زندگی اشتراکی داشت و در آن زمان، اساساً دینی وجود نداشت؛ به‌علل خاضی

او و نفس خطاپیشه خود را به تقوا و ترس از خدای تبارک و تعالی، سفارش می‌کنم:

۱. تقوا، توصیه خدای بلندمرتبه به همه بندگان‌ش، از آغاز تا پایان آفرینش است. تلاش در مراقبت و واداشتن نفس را به تقوای پروردگار، سرلوحه کار خود کند. در علم و عمل، رفتار و کسب دانش، اخلاص ورزد. همه کارها خالص و به تمامی برای او باشد؛ چه همه مردم در تیررس آفات هستند؛ مگر دانش‌مردان؛ دانش‌مردان هم، در معرض نابودیند؛ مگر کسانی از آنان که دانسته‌های خویش را به‌کار گیرند و دستورات خدا را مدار رفتار خود کنند. آنان نیز، آماج آفات و لغزش‌هایند؛ مگر مخلصان. وارستانگ نیز، بر پرتگاهی بزرگ و مخوفند. ۲. هر روزی جزئی از قرآن عظیم را از روی تدبیر بخواند و در آن تفکر و اندیشه کند.^۱

۳. وصیت مولاى موحدان، امیرمؤمنان به فرزندش امام حسن مجتبی علیه‌السلام سرور همه جوانان اهل بهشت را بنگرد و آموزه‌های آن را چراغ زندگی خویش کند. این وصیت‌نامه در نهج‌البلاغه، آمده است.

نیز وصیت‌های دیگر مولا و سفارش‌های امامان معصوم علیهم‌السلام دیگر را پیش دید خویش نه‌د.^۲

۴. ریاضات شرعی و جهاد با نفس را، ترک نکنند. چه خدای تعالی‌شانه، فرمود:

﴿والَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ﴾.^۳

۵. بر اوست تدبّر در جوامع روایی، به‌ویژه در آگاهی از اخلاق‌های پسندیده و حالات و خصلت‌های ناروای آمده در روایات و دامن گرفتن از بدی‌ها و ناروایی‌ها.^۴

۶. بر اوست دائم نیایش کردن و به پیشگاه او نیاز بردن.^۵ ازخدا بخواهد، او را از اولیای خود قرار دهد؛ همانان که در وصف آنان فرمود:

﴿الَّذِينَ لَاخَوْفَ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾^۶ خواسته‌هایم از او همین بود. آرزومندم در زندگی و مرگم، مرا فراموش نکنند؛ به‌ویژه به‌گاه اجابت دعاها و پس از نمازها.

نگاشت به دست راست، نیازمندترین پرورده و نیازمند به رحمت پروردگار بی نیاز، محمدتقی فرزند مجلسی، عفی‌الله عنهما.

منبع: روضة المتقین، ج۱۳/۲۳۳

پی‌نوشت‌ها

- روایات بسیار از ائمه اطهار علیهم‌السلام زینت‌بخش کتاب‌های روایی است که بزرگان، سفارش به خواندن یا تدبیر قرآن و تصمیم بر پیاده کردن پیام‌های آن کرده‌اند؛ از جمله امام محمدباقر علیه‌السلام می‌فرماید: ﴿قال رسول‌اللهﷺ: من قرأ عشر آيات في ليلة، لم يكتب من الغافلين ومن قرأ خمسين آية، كتب من المذاكرين ومن قرأ مائة آية، كتب من القانتين ومن قرأ مائتي آية، كتب من الخاضعين ومن قرأ ثلاث مائة آية، كتب من الفائزين ومن قرأ خمس مائة آية كتب من المجتهدين...» (اصول کافی، ج۲/۱۲۶).
- نهج‌البلاغه، نامه ۳۱. در این نامه، تجربه‌های والای مولاى موحدان، علی علیه‌السلام به فرزندش، امام برگزیده، حسن بن علی علیه‌السلام، آمده است. این گرامی‌نامه، کامل‌ترین صحیفه سلوک عاشقان معارف ولوی و راهبان کثره علوی است.
- سوره عنکبوت، آیه ۶۹.
- جوامع حدیثی و روایی شیعه، چنان قرآن، آهنگی معنوی دارند. افزون بر آمدن اخلاقیات پسندیده و ناپسند در بیشتر روایات و دعوت به بالا رفتن و والایی‌ها را دیدن، بخش بزرگی از گفتار امامان، ویژه اخلاق و کمالات انسانی است. همدمی با گفته‌های معصومان علیهم‌السلام، نعت‌ها (رهزهای انسان به خوبی‌ها و دور نگه‌داشتن از بدی‌هااست که حالت معنوی ویژه‌ای را در انسان برمی‌انگیزد. این است که حافظان حدیث، مدح شده‌اند و بر اثر کردن و فهمیدن و عمل کردن بدان‌ها، توصیه‌هایی جدی شده است: «مَنْ حَفِظَ رِيعِينَ حَدِيثًا فَزَتْ فِي قَلْبِهِ بَنَائِعُ الْحِكْمَةِ».
- دعاهای امامان علیهم‌السلام، قرآن ساعد و صحیفه معراج سالکان هستند. شیعه، تانوارترین و برپایه‌ترین دعاها را با مفاهیم و مضامین راهگشا و تکامل‌بخش دارد. دعاهایی که آهنگ آن روح را عروج می‌بخشد و اندیشه و فکر را رشد می‌دهد و بالا می‌کشد.
- دعاهایی مانند: دعای کمیل، کتاب دعایی؛ چنان صحیفه سجاده‌ی، مناجاتی پسان؛ مناجات شعبانیه و... را در کدام مکتب و مذهب می‌توان یافت.
- دعای روح را لطیف می‌کند، روان را آرامش می‌بخشد، ایمان را می‌فزاید، تلاش مؤمن را پشتیبان می‌شود، ترس از غیرق را از دل می‌پیراید و مؤمن را در کشاکش دهر و فراز و نشیب زندگی نگاهبان می‌باشد. مهم‌ترین نقش آن، اوج روح است به کوی دوست، پیوند زن جان به جان؛ «الدعا سلاح المؤمن وعمودالدین ونور السماوات والارضین».
- سوره یونس، آیه ۶۲.

انتشار جلد هفتاد و یکم تفسیر گران سنگ تسنیم

جلد هفتاد و یکم از تفسیر گران سنگ تسنیم، تألیف مفسر بزرگ قرآن کریم آیت‌الله‌العظمی جوادى آملى، به‌همت پژوهشگاه علوم وحیانی معارج و مرکز بین‌المللی نشر اسراء، منتشر شد. این جلد از تفسیر تسنیم، شامل تفسیر آیات سوره مبارکه «فصلت»، «شوری» و آیات ۱ تا ۳۱ سوره «زخرف» می‌باشد.

به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی بنیاد بین‌المللی علوم وحیانی اسراء، جلد هفتاد و یکم از تفسیر گران سنگ تسنیم، تألیف مفسر بزرگ قرآن کریم، آیت‌الله‌العظمی جوادى آملى، به‌همت پژوهشگاه علوم وحیانی معارج و مرکز بین‌المللی نشر اسراء، منتشر شد. این جلد از تفسیر تسنیم، شامل تفسیر آیات سوره مبارکه «فصلت»، «شوری» و آیات ۱ تا ۳۱ سوره «زخرف» می‌باشد. سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی سازمان کنفرانس اسلامی آسیسیکو در سال ۱۳۸۵، تفسیر تسنیم را به‌عنوان «تحقیق برتر در عرصه مطالعات اسلامی و قرآنی» برگزیده است. علاقه‌مندان به تهیه آثار آیت‌الله جوادى آملى، می‌توانند به سایت www.nashresra.ir مراجعه کنند.